

Thời sự đó đây ngày Thứ sáu 27 tháng 01 năm 2023

Võ Thái Hà tổng hợp

Mỹ tiêu diệt một lãnh đạo tổ chức Nhà Nước Hồi Giáo ở Somalia

Thanh Phương /RFI

27/01/2023

Mỹ thông báo tiêu diệt IS Bilal

al-Sudani, lãnh đạo tổ chức Nhà Nước Hồi Giáo, trong một chiến dịch tại bắc Somalia.

Ảnh bản đồ Somalia. © RFI

Hôm qua, 26/01/2023, Lầu Năm Góc thông báo quân đội Mỹ đã tiêu diệt Bilal al-Sudani, một lãnh đạo của tổ chức Nhà Nước Hồi Giáo (IS) và 10 chiến binh khác tại miền bắc Somalia.

Từ Miami, thông tin viên David Thomson tường trình :

"Tổng thống Joe Biden vào đầu tuần đã chấp thuận cho tiến hành chiến dịch này, vốn đã được chuẩn bị ráo riết từ nhiều tháng qua. Theo Lầu Năm Góc, các quân nhân Mỹ

thậm chí đã dựng lại các hang động với địa hình giống y như vùng đồi núi Somalia để luyện tập.

Lần này quân đội Hoa Kỳ không dùng đến máy bay không người lái, mà điều một đội biệt kích đến với nhiệm vụ ban đầu là bắt sống Bilal al-Sudani, được xác định đang lẩn trốn tại miền bắc Somalia.

Nhưng trước sự kháng cự quyết liệt của quân thánh chiến, nhân vật tự xưng là tiểu vương Nhà Nước Hồi Giáo vùng Tây Phi đã bị tiêu diệt cùng với 10 chiến binh khác. Lầu Năm Góc không thông báo thương vong nào bên phía lính Mỹ.

Trong một thông cáo, bộ trưởng Quốc Phòng Lloyd Austin cho biết lãnh đạo IS vừa bị tiêu diệt Bilal al-Sudani có nhiệm vụ mở rộng phạm vi hoạt động của tổ chức khủng bố này ở châu Phi và tìm nguồn tài trợ cho các chiến dịch khắp thế giới, nhất là tại Afghanistan. Bộ trưởng Austin khen ngợi : “Hành động này bảo đảm thêm an ninh cho Hoa Kỳ và các nước đồng minh, đồng thời phản ánh quyết tâm của chúng ta bảo vệ người dân Mỹ chống các nhóm khủng bố”.

CDCHoa Kỳ : Vắc-xin COVID cải tiến ngừa bệnh tử các biến thể mới nhất

27/01/2023

[VOA News](#)

Vắc-xin COVID-19 cải tiến của Pfizer/BioNTech được sản xuất tại Kalamazoo, Michigan, vào tháng 8/2022.

Vắc-xin cải tiến của Pfizer/BioNTech và Moderna giúp ngăn ngừa các ca nhiễm COVID có triệu chứng trước các biến thể phụ mới của Omicron liên quan đến XBB, cung cấp bằng chứng mới về cách thức hoạt động của vắc-xin đối với các chủng lây lan nhanh này, các quan chức Hoa Kỳ cho biết ngày 25/1.

“Hôm nay chúng tôi có thêm bằng chứng cho thấy những loại vắc-xin cải tiến này đang bảo vệ con người chống lại các biến thể COVID-19 mới nhất,” bác sĩ Brendan Jackson, người đứng đầu bộ phận ứng phó với COVID-19 của Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh Hoa Kỳ CDC, nói với các phóng viên trong một cuộc họp báo.

Được đưa ra vào mùa thu năm ngoái, các vắc-xin cải tiến nhắm vào các biến thể BA.4 và BA.5 của Omicron, hiện không còn chiếm ưu thế. Các biến thể phụ liên quan đến XBB hiện đang chiếm ưu thế được bắt nguồn từ phiên bản BA.2 của Omicron.

Ông Jackson nói, các nghiên cứu trong phòng thí nghiệm đã gợi ý rằng khả năng bảo vệ của vắc-xin đối với các biến thể XBB thấp hơn so với các biến thể trước đó, đặt ra câu hỏi về hiệu quả của vắc-xin đối với các chủng virus đang gia tăng.

Đối với nghiên cứu này, các nhà nghiên cứu đã xem xét các trường hợp COVID từ ngày 1/12 năm ngoái đến ngày 13/1 năm nay, khoảng thời gian mà lượng lưu hành XBB và XBB.1.5 tại Hoa Kỳ tăng lên. CDC cho biết vắc-xin cập nhật đã giúp ngừa bệnh cho khoảng phân nửa số người trước đó đã tiêm từ hai đến bốn liều vắc-xin ban đầu.

CDC nói vắc-xin cập nhật hoạt động tương tự đối với việc lây nhiễm liên quan đến BA.5 và XBB/XBB.1.5. Nó có hiệu quả 52% trong việc ngăn ngừa lây nhiễm đối với BA.5 và 48% đối với XBB/XBB.1.5 ở những người trong độ tuổi 18-49. Hiệu quả giảm xuống còn 37% đối với BA.5 và 43% đối với XBB/XBB.1.5 ở những người từ 65 tuổi trở lên.

Mặc dù không được phản ánh trong nghiên cứu, bác sĩ Jackson cho biết dữ liệu công bố sau đó vào ngày 25/1 cho thấy vắc-xin cập nhật đã giảm hơn hai lần nguy cơ tử vong do COVID-19 so với những người được tiêm vắc-xin chưa được tiêm tăng cường. Mỗi tiêm cập nhật cũng giảm gần 13 lần nguy cơ tử vong do COVID-19 ở những người chưa được tiêm chủng.

Tác giả nghiên cứu Ruth Link-Gelles của CDC cho biết về tổng thể, vắc-xin giúp giảm khoảng một nửa nguy cơ lây nhiễm có triệu chứng đối với dân số, nhưng các cá nhân nhận thấy lợi ích khác nhau dựa trên các yếu tố rủi ro của họ.

Bà Link-Gelles cho biết các con số ước tính là dành cho các ca nhiễm có triệu chứng, mà CDC định nghĩa là có một hoặc nhiều triệu chứng của COVID-19. Dựa trên những phát hiện này, CDC kêu gọi mọi người chích các mũi cập nhật được khuyến nghị.

Biến thể XBB.1.5 được ước tính chiếm gần một nửa số trường hợp ở Hoa Kỳ trong tuần kết thúc vào ngày 21 tháng 1, dữ liệu của chính phủ cho thấy.

Phân tích của CDC được đưa ra trước cuộc họp vào ngày 26/1, tại đó các chuyên gia bên ngoài của Cơ quan Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Hoa Kỳ dự kiến sẽ thảo luận về việc liệu Hoa Kỳ có nên cho dân chích vắc-xin COVID định kỳ hàng năm hay không và bằng cách nào.

Ấn Độ cấm phim tài liệu của BBC về Thủ tướng Modi

Trong những ngày gần đây, Đảng Bharatiya Janata (BJP) cầm quyền của Ấn Độ và nhà lãnh đạo Narendra Modi bỗng trở thành ví dụ cho “hiệu ứng Streisand”. Thuật ngữ này chỉ những nỗ lực ngăn chặn điều gì đó — ở đây là một bộ phim tài liệu gây tranh cãi — trở nên phản tác dụng và thu hút nhiều chú ý hơn. Khi “Câu hỏi về Modi”, một sản phẩm của BBC, lên sóng vào tuần trước, BJP ngay lập tức bác bỏ nó như một “sản phẩm tuyên truyền” vì đề cập đến các cuộc bạo loạn giết chết hơn 1.000 người, chủ yếu là người Hồi giáo, ở Gujarat khi ông Modi còn là lãnh đạo bang vào năm 2002. Đảng này sau đó viện dẫn luật khẩn cấp để cấm video trên internet.

Twitter và YouTube tuân thủ, nhưng các đoạn clip vẫn tiếp tục lan truyền khắp mạng xã hội. Các nhà hoạt động và sinh viên đã lên kế hoạch tổ chức các buổi trình chiếu, dù một số người đã bị bắt. Các cơ quan giám sát truyền thông đã lên án phản ứng mạnh tay của BJP, đặt ra nhiều câu hỏi hơn bao giờ hết về cam kết dân chủ của đảng và ông Modi.

Bầu cử chủ tịch Ủy ban Quốc gia Đảng Cộng hòa

Giới chính trị sẽ đổ dồn sự chú ý về khách sạn xa hoa Waldorf Astoria ở Dana Point, California. Tại đây vào thứ Sáu, Ủy ban Quốc gia đảng Cộng hòa sẽ chọn tân chủ tịch, người chịu trách nhiệm gây quỹ và truyền bá thông điệp đảng. Đây là lần đầu tiên kể từ năm 2013 có một cuộc đua. Nhân vật đương nhiệm đã làm ba nhiệm kỳ hai năm, Ronna McDaniel, đứng trước thách thức gay gắt từ Harmeet Dhillon, một luật sư bảo thủ.

Bà McDaniel nhiều khả năng sẽ tiếp tục thắng. Nhưng cuộc đua làm những kẻ địch của bà mạnh lên. Mike Lindell, một doanh nhân theo thuyết âm mưu cũng đang tranh cử, thích đếm những “thất bại” khi bà lãnh đạo: bầu cử giữa kỳ 2018, khi đảng Cộng hòa mất Hạ viện; bầu cử tổng thống năm 2020; bầu cử giữa kỳ năm 2022; và hai cuộc đua vòng hai vào Thượng viện ở Georgia. Mỗi quan hệ khăng khít của bà McDaniel với Donald Trump khiến những người phản đối ông xa lánh bà, trong khi các thế lực nổi dậy đang kêu gọi một cuộc đại tu hoàn toàn. Nhưng vào thời điểm mà từ “Cộng hòa” hay đi cùng “sự chia rẽ,” thì thông điệp của bà — “thống nhất và chắc chắn” — có thể là đủ giúp bà giữ ghế.

Tình trạng sát hại phụ nữ gia tăng ở Tây Ban Nha

Vào thứ Sáu, giới chức Tây Ban Nha sẽ gặp các chuyên gia về bạo lực gia đình để thảo luận về sự gia tăng đáng lo ngại số vụ giết phụ nữ vì vấn đề giới tính. Chỉ trong tháng 1 này đã có sáu vụ, bên cạnh vụ sát hại một bé gái tám tuổi; còn tháng 12 trước đó là 11 vụ. (Kể từ khi dữ liệu bắt đầu được tính từ năm 2003, con số trung bình hàng năm là 59.) Chính phủ được cho là đang xem xét cho phép các cơ quan chức năng thông báo cho các phụ nữ bị lạm dụng nếu bạn tình của họ từng có tiền án bạo lực.

Nước này đã có những bước tiến để bảo vệ phụ nữ kể từ năm 2016, khi một tòa án ra phán quyết rằng việc một phụ nữ không phản kháng về mặt vật lý đối với 5 người đàn ông đang cưỡng hiếp mình có nghĩa là tội đó chỉ đơn thuần là “lạm dụng tình dục” chứ không phải bạo lực (Tòa Tối cao sau đó tuyên 5 người đàn ông tội hiếp dâm). Vào năm 2020, Tây Ban Nha ghi nhận ít trường hợp phụ nữ bị sát hại hơn so với một số nước láng giềng, bao gồm cả Pháp và Đức. Và không như các nước khác, Tây Ban Nha coi bất kỳ vụ sát hại phụ nữ nào do một người đàn ông thực hiện, trong đó giới tính có thể đóng một vai trò, là hành vi giết phụ nữ (femicide).

Hãng Disney kỷ niệm sinh nhật lần thứ 100 với nhiều thách thức

Nơi hạnh phúc nhất trên trái đất sẽ còn vui hơn nữa vào thứ Sáu, khi lễ kỷ niệm sinh nhật lần thứ 100 của công ty Disney bắt đầu tại Disneyland. Thế kỷ đầu tiên của Disney là một chiến thắng: ngày nay hãng phim thống trị phòng vé trên toàn thế giới, có nhiều đăng ký phát trực tuyến hơn bất kỳ đối thủ cạnh tranh nào và các công viên giải trí của hãng lại một lần nữa nhộn nhịp khi lệnh phong tỏa được dỡ bỏ.

Nhưng phòng họp hội đồng quản trị của nó ít vui vẻ hơn. Ngày càng ít người xem phim ở rạp và truyền hình cáp, nguồn lợi nhuận chính của Disney, đang bị thay thế bằng truyền hình trực tuyến. Ngoài ra, bất chấp số lượng người đăng ký dịch vụ phát trực tuyến của mình, Disney đang lỗ hơn 1 tỷ đô la mỗi quý. Vào tháng 11, công ty đã sa thải giám đốc điều hành. Người thay thế ông, Bob Iger, hiện phải đối mặt với thách thức từ Nelson Peltz, một nhà đầu tư tích cực muốn có một ghế trong hội đồng quản trị. Ông Iger, người trước đây đã điều hành Disney từ năm 2005 đến 2020, đã có hai năm để ổn định con tàu và tìm người kế vị. Thế kỷ thứ hai của Disney đang bắt đầu với một chặng đường gập ghềnh.

Nga pháo kích dồn dập Ukraina khiến ít nhất 11 người thiệt mạng

Thanh Phương /RFI

27/01/2023

Một phần thủ đô Kiev Ukraina sau đợt oanh kích của Nga. Ảnh chụp ngày 26/01/2023.

REUTERS - GLEB GARANICH

Hôm qua, 26/01/2023, Ukraina lại là mục tiêu tấn công của hàng chục tên lửa Nga, khiến ít nhất 11 người chết, 11 người bị thương và nhiều nơi bị mất điện.

Theo tổng tham mưu trưởng quân đội Ukraina, tướng Valery Zaloujny, quân Nga đã bắn tổng cộng 55 tên lửa vào Ukraina và 47 tên lửa đã bị phá hủy, trong đó có 20 tên lửa bị bắn chặn ở khu vực chung quanh thủ đô Kiev.

Còn bộ trưởng Năng Lượng Ukraina Guerman Galouchtchenko cho biết, Kiev và nhiều vùng khác đã bị cắt điện “khẩn cấp” do các cơ sở năng lượng bị Nga oanh kích. Riêng tại thành phố cảng Odessa, điện đã được tái lập vào đầu buổi chiều cho các bệnh viện

và các cơ sở hạ tầng thiết yếu của thành phố, theo thông báo của công ty điện lực tư nhân DTEK.

Cuộc oanh kích vào Odessa diễn ra ngay trước khi ngoại trưởng Pháp Catherine Colona đến thăm thành phố này để thảo luận với đồng nhiệm Ukraina Dmytro Kouleba.

Cũng về tình hình chiến sự, theo hãng tin AFP, một trận chiến « ác liệt » đang diễn ra tại Vugledar, thành phố miền đông Ukraina mà quân Nga đang cố đánh chiếm, theo thông tin từ cả hai phía Ukraina và Nga hôm nay. Kiev thì cho rằng Matxcơva thổi phồng thành công của cuộc tấn công vào thành phố này.

Nga đã bắn tên lửa vào Ukraina chỉ một ngày sau khi Đức và Hoa Kỳ chấp thuận chuyển giao hàng chục xe tăng hạng nặng cho Kiev. Tổng thống Volodymyr Zelensky đã cám ơn các đồng minh, xem việc chuyển giao các chiến xa này là “một bước quan trọng tiến đến chiến thắng cuối cùng”. Nhưng ông đòi các đồng minh viện trợ luôn cả chiến đấu cơ và tên lửa tầm xa, những vũ khí mà cho tới nay phương Tây vẫn từ chối cung cấp cho Kiev, vì không muốn leo thang quân sự.

Canada sẽ giao cho Kiev 4 chiếc Leopard 2

Trong khi đó, bộ trưởng Quốc Phòng Canada ngày 26/01/2023 thông báo sẽ giao cho Ukraina 4 xe tăng Leopard 2 để giúp quân đội nước này chống trả quân xâm lược Nga. Trong một cuộc họp báo, bộ trưởng Anita Anand cho biết 4 xe tăng này sẵn sàng được sử dụng để chiến đấu và sẽ được triển khai trong những tuần tới. Số chiến xa mà Canada trao cho Ukraina có thể sẽ tăng thêm trong thời gian tới.

Tổng thống Biden gia hạn quyền cư trú an toàn cho 'người Hong Kong tìm tự do'

27/01/2023

Hôm 26/01/2023 giờ Mỹ, Tổng thống Joe Biden đã gia hạn thêm hai năm quy chế bảo vệ người Hong Kong (DFD) không bị trục xuất khỏi Hoa Kỳ nếu ở quá hạn thị thực.

Nguồn hình ảnh, AFP/Getty

Chụp lại hình ảnh,

Các nhà hoạt động ở Hong Kong mang cờ Mỹ trong một cuộc tuần hành tháng 8/2019

Nhóm người cần bảo vệ gồm không ít cư dân Hong Kong bỏ đi vì luật pháp hà khắc của Trung Quốc đã được hưởng quy chế ghi trong một biên bản ghi nhớ "trì hoãn xuất cảnh bắt buộc" (deferred enforced departure - DFD) của Hoa Kỳ hai năm trước.

Nay, chương trình được kéo dài thêm hai năm trước khi hết hạn ngày 05 tháng 2.

Động thái này có thể gây thêm căng thẳng với Bắc Kinh trước chuyến thăm dự kiến của Bộ trưởng Ngoại giao Antony Blinken tới Trung Quốc tháng tới, theo một số báo Hong Kong.

[Trang web](#) của Nhà Trắng nói hơn 1.200 tù nhân chính trị vẫn ngồi trong ngục, và hơn 10 nghìn người bị bắt, bị xử vì các vụ biểu tình chống chính phủ (TQ) ở Hong Kong thời gian qua.

Chính phủ Mỹ nói họ "cam kết thực hiện một chính sách đối ngoại gắn kết các giá trị dân chủ với các mục tiêu ngoại giao, tập trung vào việc bảo vệ dân chủ, thúc đẩy nhân quyền trên toàn thế giới".

Việc tạo nơi "trú ẩn an toàn" (safe haven) cho cư dân Hong Kong vốn đã bị tước đi các quyền tự do ở Hong Kong sẽ chỉ đẩy xa hơn quyền lợi của Hoa Kỳ trong khu vực, văn bản cho biết.

Hoa Kỳ cũng "sẽ đứng vững bên người dân Hong Kong để ủng hộ họ".

Quy chế này cho phép người mang hộ chiếu Hong Kong đã tới Mỹ mà quá hạn visa vẫn có thể ở thêm hai năm hợp pháp.

Anh Quốc cũng đã có thủ tục để người Hong Kong chạy khỏi Đặc khu Hành chính do Trung Quốc làm chủ được gia hạn thị thực, thậm chí xin thẻ thường trú dễ dàng, nhất là những ai có hộ chiếu dân Anh hải ngoại (British National Overseas-BNO).

Hàng vạn dân Hong Kong, với con số không nhỏ giới trẻ, đã công khai hoặc âm thầm bỏ xứ sở ra đi sau các cuộc biểu tình phản đối việc áp dụng trực tiếp luật an ninh quốc gia, bị đàn áp mạnh hồi 2019-20.

Phe dân chủ Hong Kong cho rằng Bắc Kinh ngày càng xóa bỏ các quyền tự do ghi trong Tuyên bố chung Anh-Trung khi London trao trả cựu thuộc địa Hong Kong về cho Trung Quốc năm 1997.

Truyền thông nhà nước TQ bác bỏ cách nhìn đó và cho rằng người Hong Kong trước hết là công dân CHND Trung Hoa và phải tuân thủ pháp luật quốc gia, cấm vi phạm luật về ly khai, phản loạn.

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Chụp lại hình ảnh,

Agnes Chow , năm nay 22 tuổi, hoạt động vì dân chủ ở Hong Kong từ năm 15 tuổi.

Tháng 6/2021 cô được thả khỏi nhà tù

Số liệu thống kê chính thức của Hong Kong cho hay 113.200 cư dân ở đây đã di cư trong 12 tháng, khiến tổng dân số sụt giảm 1,6%., theo trang South China Morning Post tháng 8/2022.

Các điểm đến của họ thường là Hoa Kỳ, Canada, Anh, Úc...và cả Đài Loan, Singapore.